

Texter om demokrati

Myller av demokratier mångfaldigar sig
och organiserar sig i meshnätverk

Postreformism

Postreformism överger reformer. Inte för att den är emot reformer, men reformerna uppfattas som onödiga eller redan genomförda, reformismens tid är förbi. Postreformism föreslår inte reformer. Den kräver inte reformer. Och den experimenterar inte med reformer.

Men givetvis behöver de Andra reformeras. Så att de utvecklas och blir som Vi. Formen omvandlas till norm.

Reform

Reform är att återskapa något så att det får en annan form. Reformismen experimenterar med olika former. Reformism blir med tiden en dans där syfte, verksamhet och form hamnar i resonans med varandra. Och när de hamnar i resonans förstärker de varandra. Reformism är ömsesidig förstärkning. Denna resonans gör det möjligt att förverkliga saker.

Postreformism föreslår istället traditionellt administrativa åtgärder, justeringar, höja eller sänka nivån, öka eller minska. Det är åtgärder som behåller den rådande formen istället för att reformera den.

Folkrörelser går över till postreformism

Folkrörelser och intresseorganisationer kan gå in i postreformism. Om fackförbund slutar kräva exempelvis arbetstidsförkortning eller nya ägandeformer har de möjligen flytt över till postreformism. Om folkrörelser slutar utveckla eller föreslå andra ordningar än den rådande har en postreformistisk dynamik trängt undan reformism. Postreformistiska

folkrörelser driver administrativa justeringar som behåller ordningen i sin ursprungliga form. Utrymme för att omforma, reformera, stängs.

Postreformistiska krav behöver inte vara dåliga, men de tränger gärna undan strukturella och bestående lösningar.

Det är inte så att postreformism har fastnat i en statisk form. Formen justeras ständigt, ökar och minskar. Och formen kan ändras på grund av externa orsaker. Alla dessa ständiga justeringar gör att illusionen av det politiska döljer att postreformismen har övergivit reformer.

Justeringar av en form kan till och med pekas ut som en reform. Illusionen av reformer döljer att andra former och strukturer inte testas och prövas. Ordningen ordnas så ordningen blir kvar.

Riksdag och kommunfullmäktige blir administrativa organ

Om riksdagspolitiker och kommunpolitiker lämnar reformerna och istället börjar justera rådande ordningar har postreformism gjort om folkvalda organ till administrativa institutioner. Det politiska ersätts med administrativa beslut. Politiska organ övergår till att bli administration. De ägnar sig åt beslut som administrationer egentligen borde sköta.

Postreformism tvingar det politiska att skapa sig nya utrymmen. Det politiska reformerandet kan börja förverkligas i organisationer som inte uppfattas som politiska. Det kan mycket väl vara så att vissa lokala föreningar, företag, kooperativ, forskargrupper, arkitekter, religioner och administrationer sysslar mer med politik än de som betecknas som politiker.

Per Herngren

7 juli 2016, version 0.1.4

Liten ordlista kring postreformism

Reform är att återskapa något med en annan form. Reformism kan förstås som att syfte, verksamhet och form hamnar i dissonans och resonans med varandra. Resonans är ömsesidig förstärkning medan dissonans öppnar upp nya riktningar.

Revolution är att bygga upp och experimentera med parallella ordningar och organisationer. När dessa finns tillräckligt mycket börjar de ersätta och tränga undan tidigare ordningar. Revolution är alltid ett reformerande. Men det är ett reformerande av andra ordningar än den som den ersätter.

Administration utför justeringar i rutiner och praktiker för att en verksamhet ska fortleva och fungera. Det är vanligt att administrativa justeringar görs inom formen för verksamheten. Formen består. Det behöver dock inte alls vara så. En administration kan mycket väl syssla med reformer. Det är exempelvis vanligt att medicinska metoder och praktiker reformeras internt inom en administration. Även mötestekniker och strukturer kan mycket väl reformeras internt i en administration. Administrationer är politiska, men de kan precis som parlament och folkrörelser gå över i ett postpolitiskt tillstånd, sluta ta gemensamma beslut som löser problem.

Funktionell dumhet är meningslösa och dumma beslut som inte löser problem eller förverkligar verksamhetens syfte. Dessa idiotiska beslut kan dock göra att organisationen växer och frodas. Funktionell dumhet är funktionellt för organisationens fortlevnad men inte för verksamheten.

Postpolitiskt tillstånd är när organisationer och beslutsfattare slutar ta gemensamma beslut som löser gemensamma problem.

- Postpolitik ersätter ibland det politiska med påbud vilka inte ifrågasätts. Det kan exempelvis vara när evidensbaserade modeller blir normer som inte får diskuteras.
- Postpolitik ersätter ibland det politiska med kvasipolitik, som att producera åsikter och attityder.
- Postpolitik ersätter ibland det politiska med funktionell dumhet.
- Postpolitik ersätter ibland det politiska med instrumentellt rationalistisk beslut. En logik styr istället för människors beslut utifrån kommunikation.

Exempel på reformistisk politik i svenska statens riksdag

1920-talet

- Jämlik rösträtt för medborgare, rösträtt för kvinnor

1930-talet

- Arbetslöshetsförsäkring,
- Folkpension,
- Semester
- Folktandvård,
- Offentliga arbeten mot arbetslösheten.
- Bostadsbidrag för barnfamiljer,
- Förebyggande mödravård
- Statlig arbetsförmedling.

1960-talet till 1970-talets början

- Införandet av indirekta skatter som omsättningsskatten (momsen).
- Miljonprogrammet, bygga 100 000 lägenheter per år.
- Medbestämmande
- Anställningsskydd och arbetsmiljöskydd.
- Föräldraförsäkring,
- Allmän förskola, tandvårdsförsäkring infördes.

Konflikträdsla kamouflerar makt och saboterar demokrati

Konflikter och motsättningar är del av alla samhällen. Ibland är de roliga och spännande. Ibland skapar de innovationer och bygger nya typer av samhällen. Ibland trängs konflikterna undan av mobbning, våld och förtryck.

Konflikter ska inte blandas ihop med krig, förtryck och orättvisor. Etymologiskt kommer konflikt från båtar på kollisionskurs. Kollisionskurs går att upptäcka på långt håll, och båtar som önskar samspela på havet hanterar detta utan att de behöver styras av nån central kapten i Stockholm eller Bryssel.

Kollisionskurs hjälper oss att begripa vad konflikt *inte* är. Att köra ikapp bakifrån och ramma en båt är inte kollisionskurs. Att pressa undan någon annans båt är inte kollisionskurs. Förföljelse är inte kollisionskurs. Kollisionskurs har något jämnt över sig. Två eller flera båtar är på väg. De är aktörer. Men deras vägar är inte förenliga. De behöver avvika från kursen så inte deras vägar kolliderar. Avvikelse är avgörande för att leva tillsammans på samma hav.

Konflikter förutsättning för demokrati och politik

Konflikter gör politik relevant. Harmoni och frid behöver ingen politik. Politik och demokrati är att göra gemensam sak vid konflikter, problem och andra svårigheter. Harmoni och frid störs bara av det politiska.

Genom att misstänkliggöra konflikter trängs demokrati och politik undan och ersätts med föreställningar om trygghet och säkerhet, frid och lycka. Konflikter utmålas i så fall som hot mot tryggheten. Även ingripanden vid konflikter blir hot mot tryggheten. Och med tiden produceras tystnadskultur och passivitet inför ojämlikhet och övergrepp.

Misstänkliggöra konflikter

Det finns många sätt att misstänkliggöra konflikter och på så sätt samtidigt kamouflera våld och förtryck:

1. Ett är att ersätta ordet krig med konflikt. Mord, våld, vapenhandel, förtryck, makt och härskande kan på så sätt elegant kamoufleras bakom ordet konflikt. Samtidigt görs konflikt till något tragiskt och olyckligt.
2. En liknande variant är att benämna förföljelse av befrielsekämpar och flyktingar som konflikt.
3. Eller att kalla slaveri för konflikt. Metaller som utvinns under slavgörhållanden benämns konfliktmineraler. På så sätt kamoufleras att en del av vår elektronik produceras genom förtryck och slaveri.
4. Ett annat sätt är att skapa föreställningen om kulturer som stora lådor som skulle vara i konflikt med varandra. Att reducera konflikter till nationer, folk och stater kamouflerar koloniala strukturer, rasifiering och befrielsekamp. Konflikt blir då ett sätt att utmåla andra som lika

varandra och därmed annorlunda vår kultur. Kultur ersätter ordet ras. Konflikt ersätter biologiska karaktärsskillnader.

5. Genom att i en grupp tysta kritik för att undvika konflikter kamoufleras makt. Kritik och ifrågasättande pekas ut som det som skapar konflikter. Ingripande i makt och härskartekniker anses skapa konflikter.
6. Att benämna mobbning som konflikt utpekar indirekt offret som delaktig i mobbningen.

Ersätta demokrati och konflikt med tystnadskultur

När konflikt framställts som negativt omvandlas demokrati till ett tomt ord. Begreppet demokrati fylls sedan med andra betydelser som säkerhet och trygghet, lycka och harmoni.

Inom liberala rörelser har det utvecklats olika ordningar som ska tränga undan och ersätta konflikter och därmed ersätta behovet av gemensamma överenskommelser (demokrati). Privat ägande av landområden innebär att ett område skyddas mot demokrati. När finanser, marknader, arbete och produktion privatiseras skyddas de mot demokrati och konflikter. Individualisering är ytterligare ett verktyg för att tränga undan konflikter.

Liberalism bejaktar dock i flera fall konflikter. Konkurrens ses som nödvändigt för att individer, samhällen och ekonomier ska växa och utvecklas. Opposition i riksdag och massmedia blir nödvändigt [för att stärka den borgerliga staten](#).

Dialektik som idealisering av konflikter

Utifrån Hegels och Marx dialektik har vänstern ibland idealiserat konflikter. Konflikter skulle med närmast nödvändighet leda till utveckling och befrielse. Demokrati och överenskommelse skulle i så fall kunna ses som hinder för den nödvändiga konflikten. Som ett batteri skulle konflikten producera en egen kraft. Tron på konflikten och motsättningen blir till mysticism.

Inom proteströrelser har tron på protest och nej-sägande gärna fått funktionen av fetischism. Kraft utvinns ur nej-et istället för att bygga befriande samhällen. Det är enklare och mer attraktivt att vara emot än att bygga och organisera befrielse. Protestens nej kamouflerar sin lydnad till ordningen.

Postdemokrati

På senare år svartmålas konflikter alltmer i press, politiska debatter och även i många folkrörelser. Det har blivit självklart att kalla krig för konflikter. Och det har blivit självklart att konflikter är negativt. De som i en gemenskap påtalar rasism och sexism pekas ut som konfliktskapare.

Det är möjligt att denna konflikträdsla är en del av övergången till postdemokrati. Demokratin används för att ersätta demokratin med andra ordningar.

Boka kurs
[till er organisation.](#)

Hur bygger vi omsorgsfulla och befriande demokratier?
Och hur organiserar vi dem effektivare, jämlikare och mer innovativa?

När "demokrati" får betydelsen demokrati-är-överspelat skapas utrymme för andra maktordningar som ska göra oss trygga och säkra. "Demokrati" får legitimera gränser, säkerhet, fängelser och makt. Jämlikhet och demokrati ersätts med trygghet och säkerhet.

Demokrati kan dock göra motstånd. När demokrati gör motstånd drar den in oss i osäkerhet. Så länge vi inte är säkra på saker och ting behöver vi prata och samarbeta med varandra. Vi behöver varandra. Vi är sårbara och beroende av varandra. Att bejaka konflikt och demokrati är att leva i detta sårbara, osäkra beroende.

Per Herngren

2016 08 04, version 0.2.2

Referens

Colin Crouch, *Postdemokrati*, Göteborg: Daidalos, 2011, (original 2005).

Per Herngrens [texter om postdemokrati](#).

Digitalisering, demokrati och engagemang

Medlemskap i folkrörelser börjar ersättas med reklamalgoritmer. [Algoritmer](#) på facebook, instagram och twitter omvandlar människors kontakter, engagemang och åsikter till något som kan generera vinst. Offentligt internet ersätts med inloggning på privata företags intranet. Genom att vi loggar in på facebook och engagerar oss i olika frågor på ett intranet privatiserar engagemanget. Algoritmerna ökar dessutom hastigheten på vårt engagemang och våra politiska relationer. Långsiktigt organiserande av politisk förändring ersätts med [samtidsslaveri](#).

Idag blev jag intervjuad om delaktighet och digitalisering utifrån att jag arbetar med civil olydnad. Intervjun var för en utredning som regeringen gör. Här är en förkortad version av mina svar. Är min analys rimlig?

Utredare: Hur fungerar digitaliseringen när det gäller delaktighet.

Per: Internet har skapat nya offentligheter som vi som arbetar med civil olydnad blivit en del av. Men på senare år har det blivit en förskjutning av digital aktivism från offentligt internet till privat intranet som Facebook. Jag uppfattar tre trender som skapar demokratiska problem.

1. **Reklamalgoritmer** bestämmer vem som får inbjudningar. Medlemskap i en motståndsgroup eller folkrörelse gav medlemmen demokratiska rättigheter i organisationen. Både mejlinglistor och medlemstidningar gav varje medlem rätt att få inbjudningar till möten och information om beslut. När det gäller inbjudningar till möten och aktioner har det blivit en förskjutning från mejlinglistor till utskick på twitter och facebook. Rätten att som medlem i demokratisk organisation ha tillgång till organisationens möten, arrangemang och byråkrati ersätts med reklamalgoritmer. Ifall du skickar ut en inbjudan på twitter och facebook bestämmer företagens algoritmer vem som får din inbjudan.

2. **Intranet istället för internet.** Aktivism utfördes tidigare i en offentlighet

på torg, i föreningslokaler, på gator, ute på internet och webben. Idag utförs aktivism alltmer inne på privata företags intranet där du måste logga in, exempelvis facebook. Vi får en förskjutning från offentlig politisk aktivism till aktivism i privata rum.

3. **Samtidsslaveri.** Långsiktigt organiserande av politisk förändring ersätts alltmer av [samtidsslaveri](#). Aktivister som inte vill ramla ur den politiska gemenskapen i sociala medier dras med av det som för tillfället görs till nyheter av tidningar eller via delningar på facebook och twitter. Aktivism som långsiktigt, historiskt och politiskt organiserande trängs undan av ett antihistoriskt flöde av nyheter, delningar och gilla-tryckningar. Engagemang ersätts med strömmar av nyheter och vad som för tillfället är inne.

Skriv gärna kommentar ifall ni ser andra trender med digitaliseringen, både kreativa och förödande.

Per Herngren

2013 05 14, version 0.1.2

Demokrati blir postdemokrati

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen